

نمونه جدول بودجه‌بندی:

ساخت ماسک ساده

زمان		رئوس محتوا	فصل	واحد یادگیری	جلسه
عملی	نظری				
۶	۲	تاریخچه پیدایش ماسک، انواع آن و تهیه مواد جهت ساخت ماسک گچی	۴	ساخت ماسک ساده	جلسه ۱
۶	۲	ساخت و تهیه ماسک و مواد مصرفی مورد نظر	۴	ساخت ماسک ساده	جلسه ۲
۶	۲	شناخت انواع چسب و طرز ساخت آن، ساخت ماسک پاپیه ماشه	۴	ساخت ماسک ساده	جلسه ۳
۶	۲	ساخت و پرداخت ماسک تنظیف	۴	ساخت ماسک ساده	جلسه ۴
۶	۲	ساخت و پرداخت ماسک لاتکس، نمایش و ارزیابی	۴	ساخت ماسک ساده	جلسه ۵

فصل چهارم: ساخت ماسک

واحد یادگیری (۱)

ساخت ماسک ساده

۱- مقدمه

ماسک وسیله‌ای برای پوشاندن است و کاربردهای فراوانی دارد. ماسک‌های پزشکی، ماسک‌های جلوگیری از انتشار مواد شیمیایی یا حتی پوشش‌های رنگی که به اصطلاح ماسک کردن یا در تئاتر کسی جلوی دیگری قرار گیرد ماسکه می‌گویند. ماسک نمایشی نوعی پوشاننده است که در صحنه‌های نمایش مورد استفاده قرار می‌گیرد. در ابتدا ماسک‌های نمایشی از شاخ و سر حیوانات یا شاخ و برگ در قبایل اولیه به وسیله دشمن‌ها مورد استفاده قرار می‌گرفته است و سپس در نمایش تراژدی توسط یونانیان و بعدها در نمایش کمدی مورد استفاده قرار گرفت. در بسیاری از کشورهای آسیایی نمایش‌های سنتی با ماسک انجام می‌شود. مانند نمایش‌های رقص تایلندی، اپرای پکن چین و در اروپا نمایش‌های کمدی دل آرته. امروزه نیز یکی از ارکان اصلی فیلم‌های سینمایی ژانرهای تخیلی است بنابراین ماسک نقش و کاربرد بسیار زیادی در سینما دارد. ماسک‌های نمایشی انواع زیادی دارند مانند ماسک‌های چوبی، کاغذی، نیم ماسک، ماسک‌های چرمی، گچی، لاتکس و ...

۲- مواد و تجهیزات

ابزار ساخت ماسک - نرم‌افزار طراحی

۳- دانش افزایی

در صورتی که خواسته باشید حجمی را روی صورت استفاده کنید، می‌توانید به دو صورت اقدام کنید یا به صورت مستقیم بر روی ماسک گچی با گل یا خمیر حجم را اضافه کنید و سپس از روی آن پایه ماشه یا با باند گچی قالب بگیرید. در فرم دوم می‌توانید حجمی را با گل ساخته و از روی آن قالب باند گچی پایه ماشه تهیه کرده و سپس قالب گچ جیپس بگیرید.

۴- شیوه تدریس

- ۱ ماسک‌های گوناگون را به هنرجویان با نمایش فیلم‌های متعدد و جستجو در سایت‌های اینترنتی و... معرفی کنید.
- ۲ وسایل و مواد ساخت را توضیح دهید. از چه موادی می‌توان ماسک ساخت؟ و چه ابزاری برای ساخت ماسک لازم است؟
- ۳ برای هنرجویان با مقوا و وسایل دور ریختنی ماسک‌های ساده بسازید.
- ۴ برای هنرجویان ماسک گچی بسازید و مراحل ساخت آن را توضیح دهید و از هنرجویان بخواهید به صورت گروه‌های دو نفری از صورت یکدیگر ماسک گچی تهیه کنند.
- ۵ پس از خشک شدن ماسک، طرز استفاده از چسب چوب و مل و چگونگی سنباده زدن را آموزش دهید.
- ۶ هنرجویان ماسک را رنگ آمیزی کنند. قبل از رنگ آمیزی بر روی ماسک، رنگ آمیزی آن بر روی کاغذ مشخص باشد.
- ۷ روزنامه را به صورت نوارهای ۵ سانتی متری بریده، ماسک گچی که قبلاً تهیه نموده و سطح آن را صاف کرده به عنوان قالب کار شروع کنید. ابتدا قالب را چرب کنید سپس نوارهای پنج سانتی متری را چسب چوب یا سریش که با آب سرد مخلوط شود و به صورت مایع غلیظی است، آغشته کنید. چسب اضافه آن را گرفته و بر روی قالب بزنید. تا یک لایه کامل نوار روی روزنامه قالب گرفته شود این عمل را تا هفت لایه انجام دهید سپس به آن زمان می‌دهیم تا خشک شود. هنرجویان می‌توانند از سشوار برای خشک کردن پایه ماشه اضافه کنند. بعد از خشک شدن سنباده پوست ساب زده و ماسک را رنگ آمیزی می‌کنیم.
- ۸ ماسک تمیز بسازید. توجه داشته باشید که اگر پارچه تمیز آهار داشت، آن را با آب بشویید، خشک کنید و سپس استفاده کنید. توجه داشته باشید تمیز کردن کاملاً به چسب چوب آغشته تا جایی که پارچه کاملاً نرم و انعطاف پذیر باشد. هنرجویان باید قالب را به اندازه مناسب با وازلین چرب کرده تا پارچه روی قالب حالت بگیرد.
- ۹ ساخت ماسک از نوار زخم: هنرجویان باید داخل ماسک گچی را کاملاً سنباده زده و تمیز کنند. برای آنکه داخل ماسک گچی کاملاً صاف شود می‌توانید پس از سنباده زدن یک لایه اسپری سیلر و کیلر درون ماسک بزنید تا حالت شیشه‌ای پیدا کند سپس از آن یک لایه نازک وازلین می‌زنیم، بعد لایه لایه نوارهای باند زخم را گذاشته و با قلم موی که با مایع ظرفشویی آغشته نموده‌ایم چسب چوب را با همین قلم مو بر سطح نوار می‌زنیم. در آخر لایه لاتکس را زده و پودر تالک را بر تمام سطح لاتکس می‌پاشیم.

۱۰ فرق بین لاتکس مناسب و فاسد را به هنرجویان نشان دهد. هنرجویان باید توجه داشته باشند که لاتکس را در ظرفی نگه دارند که هوای زیادی به آن نخورد در غیر این صورت سفت می‌شود. بهترین ظرف بطری‌های پلاستیکی آب و نوشابه است. مقداری از لاتکس را در ظرف ریخته و بقیه آن را در بطری در بسته‌ای قرار داده تا در مجاورت هوا حفظ شود. قبل از استفاده قلم‌مو را به مایع ظرفشویی آغشته می‌کنیم همانند ماسک باند زخم، داخل ماسک را کاملاً صیقلی و کیلر و سیلر می‌زنیم. پودر بچه را در ماسک ریخته و با دست کاملاً به سطح داخلی ماسک می‌مالیم. هنگام در آوردن لاتکس باید اطمینان پیدا کنید لاتکس کاملاً خشک شده باشد. در هنگام برداشت ماسک، لز پودر تالک برای جداسازی ماسک از قالب استفاده می‌شود تا ماسک به قالب نچسبد. رنگ ماسک می‌تواند آکرلیک یا گواش یا جوهررنگ باشد.

۵- نکات ایمنی و بهداشت

رعایت ایمنی در کار با چسب و توانایی کار با ابزار دفع آتش.

۶- شیوه ارزشیابی اهداف توانمندسازی

مشاهده عملکرد، ژوژمان کارگاهی

نکته

- ۱ «هنرجو» طرز استفاده و کاربرد وسایل ساخت ماسک را بدانند.
- ۲ مواد سازنده هر نوع ماسک را از ماسک دیگر تشخیص دهد.
- ۳ لاتکس فاسد را از لاتکس غیر فاسد تشخیص دهد.
- ۴ ماسک‌های کشورهای دیگر را بشناسد.
- ۵ یک ماسک را رنگ آمیزی کند.
- ۶ یک ماسک پایه ماشه بسازد.
- ۷ ماسک گچی را بسازد و رنگ آمیزی کند.
- ۸ ساخت ماسک با باند زخم را بدانند.
- ۹ ماسک با تنظیف را بسازد.
- ۱۰ انواع چسب و نوع کاربرد آن را بدانند.

ارزشیابی شایستگی ساخت ماسک ساده

<p>شرح کار: هنرجویان در این واحد یادگیری ساخت انواع ماسک‌های گچی، پاپیه ماشه و لاتکس را فرا می‌گیرند.</p>			
<p>استاندارد عملکرد: ساخت ماسک ساده با مواد مصرفی باند گچی - خمیر روزنامه - پاپیه ماشه و لاتکس بر مبنای چهره بدون شخصیت خاص. شاخص‌ها:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ مهارت انتخاب مواد با توجه به ویژگی‌های گوناگون آن و تناسب با ماسک مورد نظر. ■ تهیه قالب باند گچی و ساخت ماسک. ■ ساخت ماسک به شیوه پاپیه ماشه (خمیر روزنامه). ■ ساخت ماسک لاتکس از روی ماسک گچی. 			
<p>شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات: زمان: ۱۲۰ دقیقه مکان: استودیو یا کارگاه طراحی و ساخت ابزار و تجهیزات: ابزار ساخت ماسک، نرم‌افزار طراحی</p>			
<p>معیار شایستگی:</p>			
ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	انتخاب مواد و ابزار	۱	
۲	تهیه قالب با باند گچی	۲	
۳	ساخت ماسک با خمیر روزنامه	۱	
۴	کار با لاتکس	۱	
	<p>شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست محیطی و نگرش: رعایت ایمنی در کار با چسب و توانایی کار با ابزار دفع آتش، صداقت، خودباوری، دفع مواد زائد به روش صحیح، جلوگیری از اسراف و مصرف بی‌رویه چسب یا مواد دیگر، انتخاب فناوری مناسب (۱۴ N).</p>		۲
	<p>میانگین نمرات</p>		*
<p>* حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ می‌باشد.</p>			

نمونه جدول بودجه‌بندی: ساخت ماسک شخصیت

زمان		رئوس محتوا	فصل	واحد یادگیری	جلسه
عملی	نظری				
۶	۲	نوشتن یک داستان کوتاه یا انتخاب یک نمایشنامه و توانایی طراحی یک ماسک	۴	ساخت ماسک شخصیت	جلسه ۱
۴	۴	عوامل تأثیرگذار در ماسک و بررسی ماسک‌های ملل مختلف بر اساس شیوه ساخت و شخصیت آن	۴	ساخت ماسک شخصیت	جلسه ۲
۴	-	نمایشگاه و ارزیابی هنرآموز از کار هنرجویان	۴	ساخت ماسک شخصیت	جلسه ۳

فصل چهارم: ساخت ماسک

واحد یادگیری
(۲)

ساخت ماسک شخصیت

۱- مقدمه

زمان و مکان در متون نمایشی تعیین‌کننده بسیاری از مسائل برای دکور، گریم، ماسک، لباس و کلاً فضای نمایش است. برای آن که بهتر زمان و مکان یک نمایشنامه یا فیلمنامه را تشخیص دهیم بهترین روش، بررسی تاریخ و مطابقت آن با نمایشنامه یا فیلمنامه است. بررسی معماری آن زمان تاریخی به ما کمک می‌کند که مکان نمایشنامه یا فیلمنامه را بهتر بشناسیم. حال این سؤال پیش خواهد آمد اگر نمایشنامه یا فیلمنامه در زمان یا مکان آینده اتفاق بیفتد چه می‌شود؟ در این قسمت می‌توان از موضوع و شخصیت‌ها و وضعیت روانی فیزیکی روند نمایشنامه و نوع ژانر با کمی چاشنی فانتزی و تخیلی و جذابیت برای مخاطب به نوعی از زمان و مکان در نمایش یا فیلم رسید.

برای ساخت ماسک مناسب، ابتدا باید شخصیت‌های داستان را بشناسیم. قهرمان کیست؟ چه تصمیمی می‌گیرد؟ چه کسانی طرفدار قهرمان و چه کسانی دوستان ضد قهرمان هستند؟

دانستن این مطالب کمک می‌کند تا شما ماسک‌های مناسب‌تری بسازید. استفاده از رنگ‌های دوست‌داشتنی و آرامش‌بخش که دیدی مثبت در بیننده به وجود می‌آورد مانند استفاده از خطوط مناسب و دقت بالا و مباحث، مبانی هنرهای تجسمی باشد. البته در بعضی از اوقات به صورت حسی تا حدودی می‌توان به این مسائل رسید. رفتار اشخاص می‌تواند تا حد زیادی در شناسایی این نوع ماسک به ما کمک کند.

۲- مواد و تجهیزات

نرم‌افزار طراحی - چهره

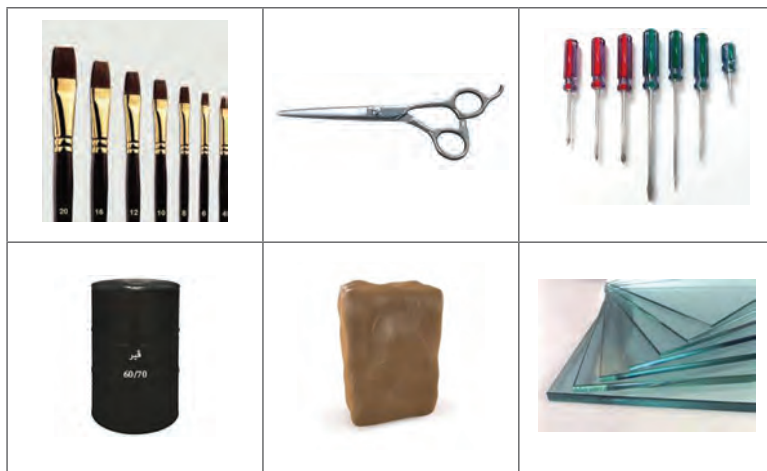
۳- دانش افزایی

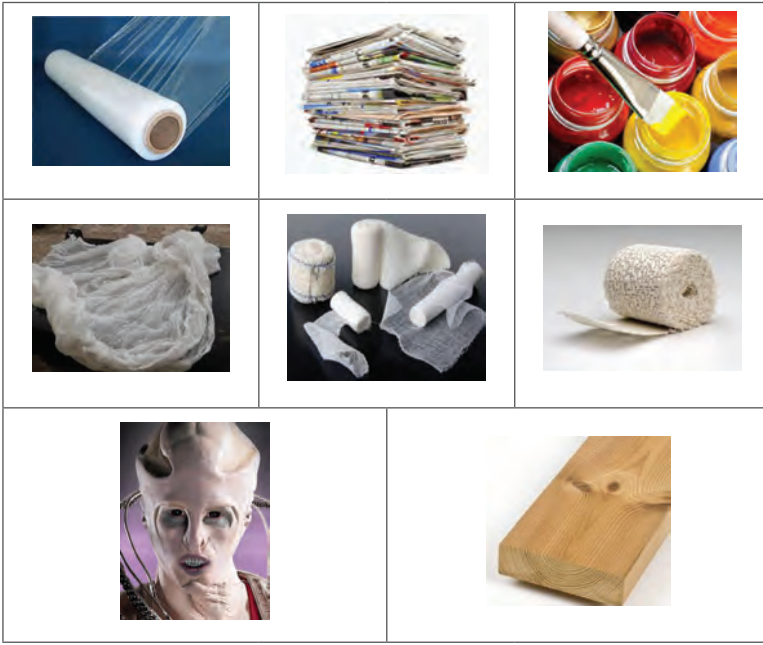
در یونان باستان ماسک با توجه به تیپ و رفتار شخصیت‌ها ظاهر شد. اشیل اولین درام نویسی است که برای بازیگرانش ماسک طراحی و آن را شخصیت پردازی نمود. یک فرد سه یا چهار نقش آفرینی می‌کرد. رنگ موها دارای اهمیت خاصی بود، افراد بدبخت دارای موهای تیره، افراد مکار موهای سرخ، افراد بخیل موهای کوتاه، افراد قوی موهای فرفری و نوع بینی‌ها اهمیت خاصی داشتند. در نمایش‌های کمدی هر کدام از شخصیت‌ها نیز خصوصیات منحصر به فردی داشتند. انواع خدایان و قهرمانان و مردان حکومتی، ماسک‌های مضحک به وجود آوردند و در کمدی عنصر اغراق برای نشان دادن ماهیت درونی افراد به کار برده می‌شد. همسرایان از دهان موجوداتی همچون پرندگان، حشرات، حیوانات، دیگ ماسک‌های خود را می‌ساختند البته این پردازش شخصیت از طریق ماسک تنها در غرب نبود بلکه اکثر نمایش‌های هندی و چینی مانند اپرای پکن یا کاتاکالی هند و رقص‌های تایلندی همگی از ماسک استفاده می‌کردند و بعد در تئاتر نو ژاپن، استفاده از ماسک صورت می‌گرفت و هنوز هم ادامه دارد.

۴- شیوه تدریس

- ۱ هنرجویان را در مقابل یکدیگر قرار دهید و از آنها بخواهید که دوست خود را از لحاظ فیزیکی شرح دهند.
- ۲ هر هنرجو احساس خود را در مورد هر یک از حیوانات بیان کند.
- ۳ هنرجویان داستانی را بخوانند و قهرمان یا ضدقهرمان و افراد فرعی داستان را مشخص کنند و در مورد هر یک از شخصیت‌های داستان بحث و گفت‌وگو کنند.
- ۴ چهره و یا شخصیتی را انتخاب کنند (قطع A۴). بر روی تصویر ورق پوستی قرار داده و با خطوطی در چهره تغییراتی ایجاد کنند. (پدیده خندان، گریان و... بر روی همان چهره اعمال کنند)
- ۵ با استفاده از چهارچوب چهره کپی شده، هنرجو خطوط چشم و ابرو و دهان را مشخص نماید. می‌توان چشم‌ها را بسیار درشت یا در قسمت‌های دیگر چهره به شیوه اغراق آمیزی (بزرگ) طراحی و اجرا نمود.
- ۶ چند گونه جزء چهره، گوش‌ها، ابروها، چشم‌ها، بینی، مو و... ساخته و با استفاده از ورق پوستی آنها را در صورت‌های مختلف امتحان کنند تا به آن چهره دلخواه دست یابند.
- ۷ تصاویر گوناگون ماسک را از لحاظ نوع خطوط، رنگ، فرم و بافت مورد بررسی قرار دهند و شخصیت ماسک را توصیف کنند.

- ۸ هنرآموز تفاوت ماسک‌های تلویزیونی، سینمایی و تئاتر را بیان کند.
- ۹ هنرجویان فیلم‌های تخیلی را در سر کلاس ببینند یا با آوردن عکس فیلم‌ها راجع به شخصیت فیلم صحبت کنند و در صورت اشتباه بررسی درست به آنها آموزش داده شود. فیلم‌های تخیلی و یا تصاویر آن در کلاس به نمایش گذاشته شود و شخصیت‌های فیلم، مورد بحث و گفت‌وگو قرار گیرند.
- ۱۰ به‌همراه هنرآموز، هر هنرجو برای شخصیت‌های داستانی (قهرمان، ضدقهرمان و...) یک ماسک طراحی کند و در کلاس به بحث و گفت‌وگو بپردازد.
- ۱۱ از هنرجویان بخواهید که در مورد نقش یکی از هنرپیشه‌های مطرح در یکی از سریال‌های تلویزیونی یا سینمایی چه از لحاظ فیزیکی و چه از لحاظ روانی توضیح دهند.
- ۱۲ یکی از حیوانات را در نظر بگیرند و شخصیت او را به یکی از صفات شخصی انسانی ربط دهند.
- ۱۳ احساس خود را درباره رنگ‌ها توضیح دهند.
- ۱۴ از آنها بخواهید که یک ماسک کاغذی با طراحی خود انجام دهند.
- ۱۵ کارایی بافت و خط و رنگ در ماسک را توضیح دهند.
- ۱۶ صورت یک حیوان را جهت ساخت ماسک طراحی کنند.
- ۱۷ چه مواردی را برای شناسایی شخصیت درونی و ظاهری افراد باید در نظر گرفت.
- ۱۸ نمایشی کوتاه را انتخاب کرده و قهرمان و ضد قهرمان و افراد فرعی را شناسایی و در مورد یکی از این اشخاص توضیح دهد.
- ۱۹ یک ماسک ترکیبی (انسان و حیوان) طراحی کنند.
- ۲۰ از موجود تخیلی و فانتزی یک ماسک طراحی کنید.

۵- نکات ایمنی و بهداشت

استفاده از عینک، ماسک و لباس ایمن در کارگاه

۶- شیوه ارزشیابی اهداف توانمندسازی

مشاهده عملکرد، ژورنال کارگاهی

ارزشیابی شایستگی ساخت ماسک شخصیت

<p>شرح کار: هنرجو در این واحد یادگیری پس از آگاهی از ویژگی‌های متن و شخصیت‌های آن و با انتخاب مواد و تجهیزات لازم برای نمایش‌های تلویزیونی ماسک می‌سازد.</p>			
<p>استاندارد عملکرد: ساخت ماسک شخصیت بر مبنای متن تعیین شده و هماهنگی با تهیه‌کننده</p> <p>شاخص‌ها:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ خوانش متن و تعیین جایگاه شخصیت از نظر فضا، تاریخ، ژانر و مانند آن ■ طراحی شخصیت نمایشی برای اجرای ماسک ■ انتخاب مواد و ساختن ماسک به شیوه مورد نظر تهیه‌کننده برنامه تلویزیونی و ترمیم و روتوش نهایی آن 			
<p>شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات: زمان: ۱۲۰ دقیقه مکان: استودیو یا کارگاه طراحی و ساخت ابزار و تجهیزات: نرم‌افزار طراحی - چهره</p>			
<p>معیار شایستگی:</p>			
ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	خوانش متن	۱	
۲	طراحی ماسک	۲	
۳	انتخاب مواد و تجهیزات	۱	
۴	ساخت ماسک نمایشی بر مبنای شخصیت متن	۲	
	<p>شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست محیطی و نگرش: استفاده از عینک، ماسک و لباس ایمن در کارگاه، دفع مواد زائد به روش صحیح - جلوگیری از مصرف بی‌رویه مواد به خصوص چسب، اجتماعی بودن (N51)</p>		۲
میانگین نمرات			*
<p>* حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ می‌باشد.</p>			

نمونه جدول بودجه بندی:

گریم شخصیت

زمان		رئوس محتوا	فصل	واحد یادگیری	جلسه
عملی	نظری				
۶	۲	پیدایش و تاریخچه گریم، کاربرد گریم در سینما و تلویزیون (نمایش فیلم)	۵	گریم شخصیت	جلسه ۱
۷	۱	متعادل سازی	۵	گریم شخصیت	جلسه ۲
۷	۱	متعادل سازی و آشنایی با آناتومی چهره	۵	گریم شخصیت	جلسه ۳
۷	۱	طراحی و سایه زنی	۵	گریم شخصیت	جلسه ۴
۷	۱	گریم شخصیت	۵	گریم شخصیت	جلسه ۵
۷	۱	روش استفاده از ریش و سبیل	۵	گریم شخصیت	جلسه ۶
۷	۱	روش ایجاد زخم و سوختگی	۵	گریم شخصیت	جلسه ۷
۴	-	نمایش و ارزیابی	۵	گریم شخصیت	جلسه ۸

فصل پنجم: چهره‌پردازی

واحد یادگیری
(۱)

گریم شخصیت

۱- مقدمه

پیدایش گریم

ریشه و پیدایش گریم را باید در دوران‌های ابتدایی و در مراسم آئینی جستجو کرد. در این مراسم از گریم به شکل خیلی ساده و ابتدایی استفاده می‌شد. معمولاً در مراسم‌ها و آئین‌ها چهره خود را با رسوبات مختلف، رنگ‌های معدنی و یا شیره گیاهان رنگ‌آمیزی می‌کردند و گاهی از پوست درختان ماسک (صورتک‌هایی) می‌ساختند و بر چهره خود می‌نهادند، در طول تاریخ همچنان گریم را می‌توان نزد مصریان باستان مشاهده کرد، که در مراسم‌های خود عمدتاً از صورتک‌هایی با رنگ‌های شاد استفاده می‌کردند. ریشه گریم در هنر نمایش است و قدمت آن به ما قبل تاریخ هم می‌رسد و همان‌طور که هنر نمایش به مرور زمان به رشد و بالندگی رسیده است، بنابراین در هنر چهره‌پردازی هم دگرگونی و تحول شگرفی دیده می‌شود.

هنر چهره‌پردازی همانند نورپردازی و صحنه‌پردازی و دیگر موارد در خدمت هنر نمایش و سینما و تلویزیون قرار گرفته است و باید همواره به یاد داشته باشیم که نگاه تماشاگر به صورت بازیگر است و به همین دلیل نقش و اهمیت چهره‌پردازی در کمک به بازیگر برای موفقیت در ایجاد ارتباط بیشتر با تماشاگر نقش بسیار مهمی دارد. انسان‌های اولیه به دلیل نداشتن قدرت تکلم به ناچار در تمام لحظات زندگی برای ایجاد ارتباط با یکدیگر از حرکات نمایشی استفاده می‌کردند، از آغاز هنر تئاتر، هنر گریم در یونان، هند، چین و ژاپن کنار بازیگر بوده و او در اجرای نقش یاری کرده است، گریم مکمل کار بازیگر است، گریم گاه با رنگ‌آمیزی مو و گاهی با نقاشی چهره بازیگر و گاه به کمک ماسک‌های نیمه و کامل به کمک بازیگر می‌آید و تماشاگر را با خصوصیات نمایش آشنا تر و آگاه‌تر می‌کند.

۲- مواد و تجهیزات

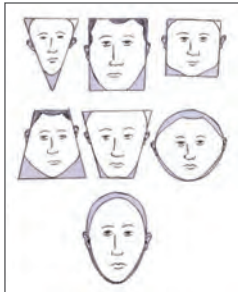
ابزار گریم - رنگ‌ها - قلم‌موها - برس‌ها

۳- دانش افزایی و شیوه تدریس

برای طراحی چهره شخصیت نمایشی، یک اصل کلی در نظر گرفته شود و آن شناخت آناتومی و شناخت استخوان‌ها و عضلات سر و صورت است که گریمور (چهره پرداز) باید از آن آگاهی و شناخت داشته باشد. شناخت عضلات چهره و نحوه عمل آنها در کار میمیک چهره و شخصیت‌سازی بر چهره بازیگر خواهد بود و ایجاد سایه و روشن بر چهره منوط به شناخت استخوان‌ها و عضلات است.

استخوان‌بندی چهره بر اثر بالا رفتن سن تغییر می‌کند و عضلات حالت ارتجاعی خود را از دست می‌دهند و پوست به استخوان‌ها می‌چسبد و آنها را بیشتر نمایان می‌کند، که این وضعیت در افراد مسن شدیدتر خواهد شد، در نتیجه چهره پرداز باید شناخت کافی از استخوان‌ها و عضلات چهره داشته باشد. هر چه عضلات پرحجم‌تر باشند چهره چاق‌تر است و هر چه کم حجم‌تر باشند چهره لاغرتر به نظر می‌رسد.

شکل و غالب هندسی چهره

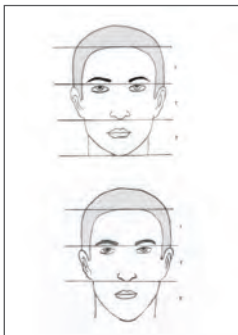

تصویر ۱

به‌طور کلی چهره افراد در هشت شکل هندسی دیده می‌شود که عبارتند از شکل‌های بدون زاویه مانند دایره و بیضی و شکل‌های زاویه‌دار مانند مربع، مستطیل، مثلث و دوزنقه که باید برای پیدا کردن این غالب‌ها در مقابل آینه با دقت زیاد انجام پذیرد. زیرا بعضی از چهره‌ها ممکن است در غالب ترکیبی بین دو شکل هندسی قرار گرفته باشد.

متعادل سازی چهره

از لحاظ هنری و زیبایی شناسی یک چهره متناسب از سه قسمت نسبتاً مساوی تشکیل می‌شود که عبارتند از:

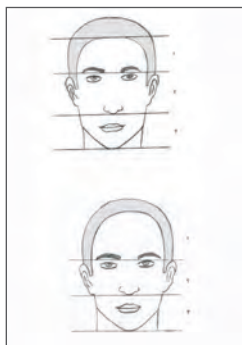
تصویر ۲

۱ محل رویش مو تا زیر ابروان

۲ از زیر ابروان تا زیر بینی

۳ از زیر بینی تا خط انتهای چانه

ضمن توجه به مطالب گفته شده به نکات ذیل باید توجه شود. زیرا در بعضی افراد اندازه‌های ذکر شده کاملاً مساوی نیست و ممکن است گاهی دو قسمت با هم مساوی و یک قسمت دیگر صورت بزرگ‌تر از دو قسمت دیگر باشد که باعث می‌شود قسمت نامساوی

تصویر ۳

بیش از حد معمول و بزرگ‌تر دیده شود. مثلاً: اگر قسمت ۱ و ۲ مساوی و قسمت ۳ بزرگ‌تر باشد چهره دارای چانه بلند است و اگر قسمت ۲ و ۳ مساوی باشد و قسمت ۱ بزرگ‌تر باشد چهره دارای پیشانی بلند است و اگر قسمت ۱ و ۳ مساوی باشد و قسمت ۲ بزرگ‌تر باشد چهره دارای بینی بلند است.

شناخت رنگ‌ها از نظر روان‌شناسی

یکی از موارد مهم در نمایش مفاهیم، رنگ است و از دیر زمان یک عامل مهم در صحنه به حساب می‌آید.

رنگ سفید: مظهر پاکی، شادی و خوش بینی.	رنگ آبی: مظهر آرامش و کودکی.
رنگ قرمز: مظهر نیرو، اقتدار، خشونت، قدرت، خون و آتش.	رنگ زرد: مظهر شادی، آفتاب، خوشبختی و ثروت.
رنگ سبز: مظهر تازگی.	رنگ سیاه: مظهر مرگ، ترس، خیانت، غم و بدبینی.
رنگ زرد کمرنگ: نشان دهنده سستی.	صورتی کمرنگ: مظهر رویایی و رومانیتیک.
نارنجی: مظهر نشاط، زندگی و امیدواری.	خاکستری: مظهر افسردگی، بی‌تفاوتی و گنگ.
ارغوانی: نماد جلال و شکوه.	بنفش: اسرار آمیز وهم انگیز.
رنگارنگ: مظهر غیرمنطقی و عدم تعادل.	رنگ‌های نامشخص: نشان دهنده بیماری و تلخی.

هدف از متعادل سازی (تصحیح گریم)

ایجاد تناسب بین اعضای چهره بازیگر است، که این تعادل‌سازی برای بعضی از شخصیت‌ها به کار می‌رود. به‌ویژه برای چهره‌های مثبت و جوان‌سازی، روش متعادل‌سازی معمولاً بر روی چهره مجریان تلویزیون اجرا می‌شود و سعی بر آن است که چهره آنها، تا حد ممکن به شکل بیضی نزدیک شود.

تصویر ۴

متعادل و نامتعادل سازی چهره و بدن بازیگر

متعادل سازی به هماهنگ ساختن رابطه شکل چهره و اعضای آن گفته می‌شود، که این عمل با سایه روشن بر روی چهره انجام می‌شود. البته زمانی که چهره بیضی، جزء چهره زیبا محسوب می‌شد، چهره را به شکل بیضی نزدیک می‌کردند. اما امروزه علاوه بر آن بازیگر باید جذابیت داشته باشد مانند یک لبخند مهربان و یک صدای نافذ می‌تواند به چهره جذابیت بدهد. اساس زیبایی چهره جذابیت است.

متعادل و نامتعادل سازی کل بدن بازیگر

گاهی بازیگری را مشاهده می‌کنید که برای اجرای نقش، از نظر چهره و بدن هماهنگی لازم را ندارد. مثلاً خیلی لاغر است و یا اگر در چهره بینی، ابروان و یا موی سر، عیبی وجود دارد اما در اجرای نقش بسیار توانا است و باید نقش یک شخصیت قدرتمند را اجرا کند بنابراین تعادل سازی در کل بدن بازیگر انجام می‌شود. گاهی ممکن است با بازیگری، جوان، خوش چهره و خوش قامت مواجه شوید که باید برعکس چهره و قسمت‌هایی از بدن او نامتعادل شود.

تعریف فُن (فُن چیست)

فُن مواد پوشش‌دهنده چهره است و ترکیبی است از پن کیک و پن استیک که با انتخاب رنگ مناسب برای صورت بازیگر و یا مجری در مقابل نور و دوربین استفاده می‌شود. فُن را به‌عنوان رنگ زمینه (فونداسیون) نام می‌برند. **روش استفاده از فُن:** ابتدا باید یک روپوش مخصوص بر روی لباس بازیگر در نظر گرفته شود و پس از تمیز کردن صورت به‌وسیله پنبه و شیر پاک‌کن، فُن مناسب را با اسفنج بر چهره بازیگر می‌زنیم. اگر فُن خشک باشد باید از اسفنج نمناک استفاده شود و اگر فُن چرب باشد باید از اسفنج به تنهایی استفاده کنیم.

فُن زدن از پیشانی شروع می‌شود و آرام آرام تا گردن بازیگر می‌رسد.

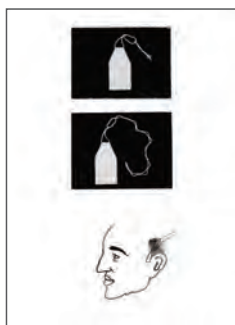
نکته

مرحله اجرای فُن و جوان سازی

اجرا فُن و رنگ زمینه و آماده سازی صورت برای چهره پردازی: در برنامه‌های تلویزیونی و سینما برای نمایش یک چهره جوان باید خطوط اصلی چهره مثل پیشانی، بین ابروها، گوشه چشم، شقیقه، گونه‌ها، کنار لب و چانه باید کاملاً محو و یک دست شود.

لیفتینگ یا کشیدگی (جوان سازی)

تصویر ۵

برای جوان تر نشان دادن بازبگر باید از عمل لیفتینگ یا کشیدگی استفاده شود، که این عمل ممکن است بر روی پوست و به وسیلهٔ بندینگ انجام شود. بدین صورت که بندینگ را که به شکل تصویر شماره ۵ می باشد و در دو طرف یعنی سمت شقیقه ها و کنار گوش به وسیلهٔ چسب لاتکس چسبانده می شود و سپس از دو طرف کشیده شده و در پشت سر لابه لای موها گره زده می شود. جوان سازی دقیقاً برعکس پیر کردن است.

کاربرد گریم در انواع چهره

تصویر ۶

چهره لاغر: برای ایجاد یک چهره لاغر و استخوانی باید رنگ زمینه را با توجه به نوع و چگونگی لاغری انتخاب کرد، هر چقدر رنگ فُن، از گروه مات انتخاب کنیم بیشتر به شخصیت لاغری نزدیک می شود و بعد از زدن فُن خطوط چهره را کشیده و با قلم مو خطوط و سایه ها را محو می کنیم.

چهرهٔ پیر

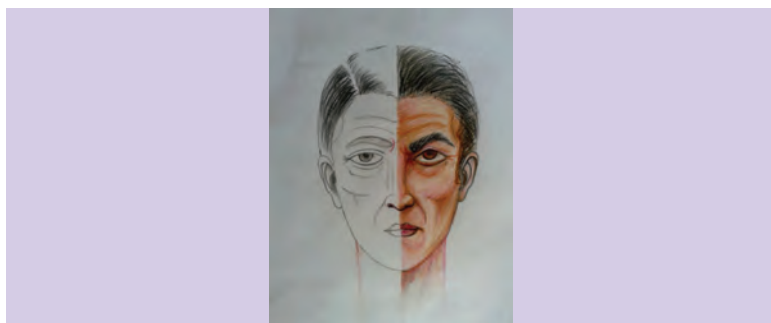

تصویر ۷

پیری افراد: ابتدا خطوط چهره پیری را کشیده و با قلم مو خطوط را محو می کنیم. خطوط اصلی چهره برای پیر کردن عبارتند از عضلات گیجگاهی، خطوط مدور چشم، اطراف بینی، لب، شکاف لب و خطوط اطراف چانه. خطوط فرعی که در درجه دوم قرار دارند عبارتند از خطوط پیشانی، گوشه چشم، خطوط زیر چشم، خطوط زیر لب و خطوط زیر شکاف لب.

برای پیری، خطوط چهره پررنگ تر می شود و برای جوان شدن کاملاً برعکس است و باید کلیه خطوط به وسیلهٔ فُن و رنگ چهره از بین بروند.

چهره خشن: رنگ زمینه از گروه رنگ نارنجی درخشان انتخاب می شود، بعد از رنگ زمینه، با مداد قهوه‌ای خطوط عضلات شقیقه را به طور عمودی سایه بزنید. ابروان به چشم‌ها نزدیک‌تر می‌شوند، بین ابروان دو خط کوتاه عمودی کشیده شود و به طرف بالا محو شود. خطوط مدور چشم را زاویه‌دار کشیده، خطوط پیشانی را موازی با خطوط ابروان رسم کنید. حجم‌های چهره را رنگ روشن بزنید. از ریش یا سبیل هم می‌توانید استفاده کنید.

تصویر ۸

برای نشان دادن شخصیت مثبت و منفی

- ۱ چنانچه شخصیت مورد نظر مثبت باشد، ابروان را با کمی فاصله از چشم‌ها و به صورت هلال رسم کنید. خطوط چشم را به صورت طبیعی بکشید.
- ۲ چنانچه شخصیت منفی باشد، ابروان به چشم نزدیک‌تر می‌شود و رنگ ابروان و چشم را از رنگ سیاه انتخاب نمایید.

تصویر ۹

تصویر ۱۰

چهره بد طینت و منفی

رنگ زمینه از گروه قرمز و نارنجی بعد از زدن فن زمینه، با مداد دو خط روی عضلات شقیقه کشیده و به طرف موها سایه بزنید. به طوری که سایه بر قوس ابروان عمود باشد. برای این شخصیت خطوط گونه در بالای استخوان برجستگی بیشتری به وجود آید. بینی را بکشید یا نامتعادل کنید.

تصویر ۱۱

سعی کنید ابروان را کمی به طرف پیشانی بکشید (دو خط کوتاه ما بین ابروان کشیده، ابروها تقریباً به شکل ۸ کشیده شود) چشم‌ها، شبیه به مدل چشم روباه و درشت تر کار شود. روی لب‌ها از رنگ زمینه استفاده شود و با مداد قهوه‌ای لب‌هایی باریک تر و شکاف لب را به شکل خطی افقی رسم نمایید.

چهره استخوانی مریض (معتاد)

برای یک چهره استخوانی (مریض) از گروه رنگ زرد یا سبز و برای چهره استخوانی عصبی از گروه نارنجی مات با استفاده از اسفنج تمام چهره را با رنگ زمینه پوشانده و خطوط چهره را مشخص کنید. با مداد قهوه‌ای خط شقیقه‌ها را مشخص می‌کنیم و با استفاده از قلم‌مو، خطوط را به سایه تبدیل نماییم. سپس در دو طرف چهره کمی بالاتر از استخوان خطوط گونه را مشخص کرده و با قلم‌مو به سایه تبدیل کنید، خطوط مدور چشم و خطوط کنار بینی را کشیده و به سایه تبدیل نمایید، روی بینی و روی چانه را با رنگ دو درجه روشن تر از رنگ زمینه، روشن کنید و با قلم‌مو سایه را محو کنید.

تصویر ۱۲

چهره چاق

تصویر ۱۳

برای رنگ زمینه از رنگ‌های گروه قرمز، نارنجی استفاده کنید. ابتدا با استفاده از اسفتج، رنگ زمینه را به تمام چهره حتی بر روی گردن و گوش‌ها بزنید. خطوط برآمدگی ابروان را کمی بالاتر از جای اصلی به شکل نیم دایره رسم کنید. خطوط مدور چشم را بالاتر از جای اصلی، از گوشه داخلی چشم کشیده، تا روی قوس جانبی گونه ادامه داده و محو کنید، خطوط مدور چشم را به طرف داخل و خطوط لب را به طرف بالا، دایره نوک بینی و دایره ناحیه چانه را به طرف داخل سایه بزنید. برای شخصیت چاق بهتر است تا حدودی پیشانی کوتاه شود.

چهره دلک

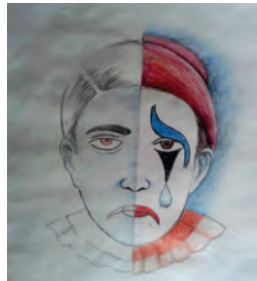
چهره میمیک با رنگ سفید یا سفید متمایل به صورتی رنگ آمیزی می شود. به دلیل اینکه بازیگر با میمیک چهره حالات گوناگونی را به تماشاگر منتقل می سازد، بنابراین بر روی چهره، خطوط و اشکال زیادی استفاده نمی شود. ابروان با فاصله و به شکل منحنی طراحی می شود. با مداد سیاه در زیر چشم‌ها، دو مثلث کوچک که رأس آنها رو به پایین است، طراحی شده و لب‌ها قرمز می شود.

■ دلک‌ها در اروپا به دو دسته تقسیم می شوند: کلون^۱ با خطوط شاد و پیرو^۲ با خطوط غمگین.

■ **دلک پیرو:** رنگ سفید و یا متمایل به صورتی، پشت چشم‌ها با رنگ‌های آبی یا سبز کار می شود، لب‌ها کوچک و به جهت پایین رسم می شود و قطره اشکی بر روی گونه دیده می شود.

تصویر ۱۴

تصویر ۱۵

۱- Clown
۲- Pierrot

سبک‌های مختلف نمایشی

۱ نمایش کلاسیک: در این سبک نمایش، مظاهر خوبی، راستی، بخشش، شجاعت، مهربانی، نیکوکاری، گذشت کردن و نجابت بر تمام بدی‌ها پیروز می‌شود. چهره‌ها درشت و عضلانی اجرا می‌شوند.

۲ نمایش رومانتیک: در این سبک نمایش، هیچگاه مردم را آن گونه که هستند توصیف نمی‌کنند، بلکه آنچنان که باید باشند نشان می‌دهد. در این سبک نمایش اغلب بیان احساسات شاعرانه بخش مهمی را تشکیل می‌دهد؛ در این سبک صحنه‌ها و چهره‌ها باید مانند تابلویی رویایی جلوه کند.

۳ سبک رئالیسم (واقعیت‌گرا): دیدن حقیقت و همان گونه که هست نشان می‌دهند. در این سبک همیشه پیروزی با خوبی‌ها نیست بلکه مانند وقایع زندگی گاه آنچه را که دلخواه تماشاگر نیست واقع می‌شود.

۴ ناتورالیسم (طبیعت‌گرا): در این سبک همه حوادث و وقایع زندگی را با تمام جزئیات مانند خوبی‌ها، بدی‌ها، زشتی، پیروزی و ناکامی‌ها نشان می‌دهند.

۵ سمبولیسم (نمادگرا): در این سبک بیشتر از نمادها و اسطوره‌ها استفاده می‌شود، رنگ‌ها نقش اساسی در چهره‌پردازی دارند، مفاهیم، رنگی و تأثیر روانی رنگ و اثر آن بر تماشاگر است.

۶ اکسپرسیونیسم: در این سبک، شخصیت بازیگر حالات عذاب‌آور و ناخوش و اغلب نزدیک به جنون نشان داده می‌شوند. نشان دادن شخصیت‌های تنها و درون‌گرا و از همه چیز بیگانه از ویژگی این سبک است. چهره‌پرداز سعی می‌کند با رنگ‌ها، سایه‌ها و خطوط، تأثیرهای درونی را بر چهره بازیگر نشان دهد.

۷ سبک سورئالیسم (فراطبیعت‌گرا): این سبک نمایش تا حدودی نزدیک به رومانتیک است با این تفاوت که در سبک رومانتیک، تخیل محدود است اما در رئال نامحدود و بی‌نهایت است. در این سبک نمایش صحنه‌های رویایی و عجیب و غریب همراه با نورهای رنگی و صدای موسیقی، تماشاگر را به دنیای خیالی می‌کشاند.

۸ سبک دراماتیک: در واقع ترکیبی از رئالیست و ناتورالیست است، در این سبک تمام جزئیات و حوادث زندگی، اعم از خوبی‌ها، بدی‌ها، زشتی‌ها و ناکامی‌ها نشان داده می‌شود. در این سبک چهره‌پردازی با هماهنگی رنگ لباس و دکور انجام می‌شود.

واژگان			
Fon	فُن	Correction	متعادل سازی
PanStik	فُن پن استیک	Pan Cake	فُن پن کیک
Fom Latex	لاتکس کفی	Latex	لاتکس مایع
Maquete	ماکت	Mannequin	مانکن
Crepe	پشم یا موی کرپه	Misskit	مایع میسکیت
		Long Shot	تصویر باز

سبک‌های نمایش			
Romantique	رومانتیک	Classiqe	کلاسیک
Naturalism	ناتورالیسم	Realism	رنالیسم
Expressionism	اکسپرسیونیسم	Symbolism	سمبولیسم
		Surrealism	سورئالیسم

گریم اکسپرسیون – (گریم سمبلیک) و یا گریم ماسک (گریم فانتزی)

اصولاً گریم دو شکل کلی دارد، گریم واقعی و غیرواقعی.

گریم واقعی: پرداخت واقع‌گرایانه به اقتضا و موقعیت شخصی.

گریم اکسپرسیون گریمی است که به کمک رنگ زمینه، رنگ و روغن مخصوص گریم شخصیتی خاص، تخیلی، چهره حیوانات، پرندگان، حشرات نقش گل‌ها و سمبلی بر چهره بازیگر انجام می‌شود. این نوع گریم غلیظ‌تر از گریم تئاتر است. در واقع با رنگ روغن، ماسکی ظریف بر چهره بازیگر نقاشی می‌شود که به این نوع گریم، ماسک نیز می‌گویند. گریم ماسک (اکسپرسیون) از قرن‌ها پیش در تئاترهای شرق مانند کاتاکالی هند، کابوکی ژاپن و تئاتر چین مشاهده شده است. امروزه همچنان از این نوع گریم در تئاترهای شرق و غرب استفاده می‌شود.

مثال: گریم دلکچ از نوع گریم اکسپرسیون است. به این نوع گریم فانتزی هم می‌گویند.

مراحل چسباندن ریش و سبیل

ابتدا محل چسباندن ریش و سبیل را باید به وسیلهٔ پنبه و الکل سفید کاملاً پاک نموده، به طوری که هیچگونه چربی و یا موادی وجود نداشته باشد. سپس چسب گریم را با قلم مخصوص گریم چسب زده و سپس ریش و سبیل را بچسبانید. بهتر است چسباندن ریش را ابتدا از زیر چانه شروع و ادامه دهید و سپس سبیل را بچسبانید و در پایان برای مرتب و ثابت نگه داشتن فرم آن از اسپری مو استفاده کنید.

تصویر ۱۶

تصویر ۱۷

تصویر ۱۸

روش ساختن ریش کوتاه و زیر

برای ایجاد ریش کوتاه و زیر می توان از موهای گیس بافت ابریشمی (یا موهای طبیعی) استفاده نمود. بعد از انتخاب رنگ مو آن را با قیچی ریزریز کنید تقریباً حدود ۲ میلی متر یا کمتر از ۲ میلی متر باشد. سپس با دقت از چسب گریم استفاده کنید و به وسیلهٔ اسفنج موهای خرد شده را در محل مورد نظر چسب زده بچسبانید و اگر در فضاهایی که بیش از حد مو چسبیده باشد به وسیلهٔ مسواک حجم آن را کم کنید.

تصویر ۱۹

لاتکس (LATEX)

لاتکس مایعی است طبیعی که از شیره درخت کائوچوی به دست می آید، این درخت در مناطق استوایی و مرطوب رشد می کند، برای به دست آوردن آن ابتدا با روش تیغ زدن به تنه درخت شیره آن را که سفید رنگ است جمع آوری می کنند و سپس در کارخانه تصفیه می شود و ناخالصی آن گرفته شد، بعد از تصفیه حدود ۵٪ آمونیاک برای پایداری به آن اضافه می کنند در این مرحله لاتکس برای استفاده گریم و موارد دیگر آماده مصرف است.

تصویر ۲۰

لاتکس در بخش گریم استفاده فراوان دارد. از آن برای مراحل پیرکردن، نشان دادن سوختگی، زخم و همچنین پوسته سر (طاسی) و ساختن صورتک (ماسک) استفاده می شود.

لاتکس از لحاظ غلظت به سه نوع تقسیم می شود:

- ۱ لاتکس مایع، رقیق و چسبنده، برای پیر کردن و انواع زخم و سوختگی استفاده می شود.
- ۲ لاتکس کفی، برای تکه سازی مناسب تر است زیرا با مواد شیمیایی مخلوط شده است.
- ۳ لاتکس غلیظ، برای ساخت صورتک و قسمت هایی از بدن استفاده می شود.

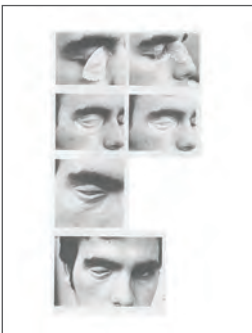
زمانی که با قلم مو از لاتکس استفاده می شود، قلم مو باید به مایع صابون آغشته شود.

تذکر

ساخت گریم نابینایی

به ترتیب مراحل زیر اجرا شود.

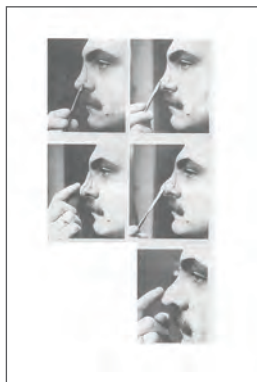

تصویر ۲۱

۱ ابتدا بر روی پلک بالا و پایین چشم چسب جراحی بچسبانید به طوری که بر روی مژه ها چسبانده نشود.

۲ تکه پارچه کوچک ابریشمی را بریده و با استفاده از چسب لاتکس روی چسب جراحی را بپوشانید.

۳ به گوشه داخلی چشم، مقداری چسب لاتکس زده و چشم پلاستیکی را که قبلاً با خمیر گموز آماده نموده اید؛ روی چشم بچسبانید.

تصویر ۲۲

- ۴ سطح خارجی و لبه‌ها را با چسب لاتکس چسبانده و سپس پودر بر روی آن پودر بزنید.
- ۵ در انتها فن رنگ پوست را آماده کرده و با سایه روشن رنگ آن را به پوست نزدیک کنید و رنگ داخل چشم را تیره نمایید. (چهره طبیعی نشان داده می‌شود).

نکته

- ۱ در گریم برای ساخت عرق چهره و اشک از گلیسرین استفاده می‌شود.
- ۲ برای نمایش دندان افتاده و یا پوسیده از لاک مخصوص دندان (رنگ مشکی) استفاده نمایید.

روش تغییر بینی

تصویر ۲۳

خمیر بتانه: طرز استفاده از خمیر (بتانه) برای ساخت بینی، چانه و دیگر اعضای صورت:

بینی در شخصیت‌پردازی چهره بسیار مؤثر است، برای ساختن بینی و تغییر آن، ابتدا باید نوع شخصیت را مشخص نموده و بر مبنای فرم نوع بینی را طراحی کنید، ابتدا با مداد محل برجستگی‌ها و تغییرات آن را مشخص کرده و علامت‌گذاری کنید آن قسمت‌ها را چسب‌گریم زده و به مقدار لازم خمیر یا بتانه را شکل داده و روی چسب قرار دهید و آن را پهن نموده و اطراف آن را محو و در سطح پوست صاف کنید ممکن است در هنگام فرم دادن، خمیر به دست بچسبد در این زمان انگشتان خود را به دفعات در آب سرد فرو

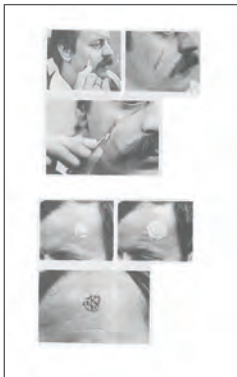
برده و سپس خشک کنید و دوباره ادامه دهید تا به فرم دلخواه برسید و سپس نوک انگشتان را در کرم فرو برده و بینی را با آن نرم کنید و با یک اسفنج روی آن ضربه زده تا خوب صاف شود و حالت پوست به خود بگیرد و در پایان فن مناسب چرب را روی آن بزنید.

برای بزرگ کردن چانه و گونه هم از خمیر گوموز استفاده کنید.

ساخت زخم

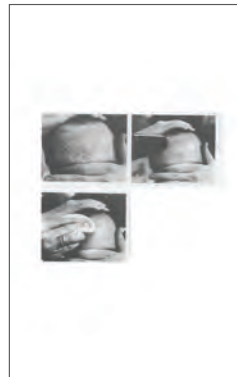
برای ساخت فرم و شکل زخم ابتدا جای زخم را مایع لاتکس زده و سپس نسبت به شکل و فرم زخم از پنبه استفاده نمایید طبق تصویر، برای طراحی زخم پس از مالیدن لاتکس، پنبه را خیلی نازک روی لاتکس پهن کنید و سپس دوباره روی آن لاتکس زده یک شیار ایجاد کنید پس از زدن فن زمینه از خون مصنوعی استفاده کنید. وسط شیاری که ایجاد نموده‌اید توسط قلم مو خون مصنوعی را اضافه کنید. **روش دیگر برای ساخت زخم:** از خمیر (بتانه) استفاده نمایید، یک تکه از خمیر (بتانه) را در محل زخم بچسبانید و به وسیله انگشتان به فرم دلخواه درآورید و لبه‌های آن را محو کنید و سپس یک کاردک و یا با وسیله دیگر، یک بریدگی یا شیار بر روی آن ایجاد کنید و بعد از استفاده از، فن هم رنگ صورت از خون مصنوعی استفاده کنید.

تصویر ۲۴

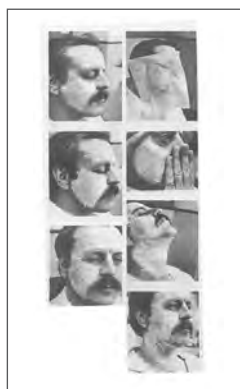
تصویر ۲۵

تصویر ۲۶

روش پیر کردن با لاتکس و دستمال کاغذی: از پیشانی شروع کنید طبق تصویر ابتدا با دو تا دست پیشانی را به طرف بالا و پایین کشیده و در همان حال نگه دارید و به وسیله اسفنج روی پیشانی را لاتکس زده، چند لحظه صبر کنید تا لاتکس خشک شود و سپس رها کنید. برای سرعت عمل از سشوار استفاده کرده، قسمت‌های دیگر صورت را طبق تصویر انجام دهید. دقت کنید زمانی که از لاتکس استفاده نموده‌اید، دستیار پیشانی و قسمت‌های لاتکس خورده را رها نکنند، تا زمانی که لایه‌های لاتکس

تمام و خشک شود، پس از بی‌رنگ شدن حتماً باید از پودر استفاده کرده و سپس دستمان را رها کرده تا چین‌های کوچک و بزرگ ایجاد شود.

تصویر ۲۷

تصویر ۲۸

تصویر ۲۹

تصویر ۳۰

تصویر ۳۱

سوختگی صورت (آفتاب سوختگی)

ابتدا یک لایه لاتکس روی پیشانی گذاشته و آن را کاملاً صاف نمایید و به وسیلهٔ سشوار خشک کنید و سپس به آن پودر اضافه کرده و سپس فن مخصوص آفتاب سوختگی را روی آن بزنید و دوباره پودر زده در این مرحله به وسیلهٔ موچین قسمتی را از روی پیشانی بکشید. زمانی که از پوست جدا شد نوک آن را به وسیلهٔ قیچی به اندازه مورد نظر به شکل دایره بزرگ و چند دایره کوچک‌تر بریده و سپس محل بریدگی را با رژ قرمز کمی سرخ‌رنگ نمایید.

ساخت مواد در صورت نیاز و کمبود آن

همانطور که می‌دانیم اولین لوازم ضروری برای گرم فُن (رنگ زمینه) است. در شرایط کمبود و یا نبود مواد اولیه باید لوازم بهداشتی از موادی ساده و ضروری ساخته شود. در این قسمت به برخی از روش‌های ساخت لوازم اشاره شده است. **مواد ساخت فُن:** مواد لازم جهت ساختن فُن عبارت‌اند: پودرهای رنگ غذا و شیرینی، پودر اکسید دوزنگ، پودر سینکا، گلاب، وازلین و آب. باید پس از مخلوط شدن باید حدود ۵ دقیقه ملایم حرارت داده شود.

این پودرها به خاطر خوراکی بودن آنها ضروری برای پوست ندارند و در رنگ‌های مختلف یافت می‌شود. برای ساختن فُن به سه رنگ اصلی (آبی، زرد، قرمز) نیاز است. برای رنگ قهوه‌ای از رنگ زرد و قرمز و برای رنگ آبی بهتر است از رنگ معدنی (لاجورد) استفاده شود. این پودرها را می‌توان از محل‌هایی که لوازم شیرینی و مواد غذایی دارند خریداری کرد.

طریقه ساختن فُن: یک قاشق غذاخوری پودر قهوه‌ای، یک قاشق پودر قرمز را در ظرف لعابی ریخته و یک قاشق غذاخوری آب و یک قاشق غذاخوری گلاب اضافه کنید، ۵ دقیقه حرارت ملایم دهید، تا ذرات پودر خوب حل شود. در این مرحله یک قاشق پودر سینکا و یک قاشق غذاخوری پودر اکسیددوزنگ و یک قاشق چایخوری وازلین به آن اضافه و با هم ترکیب کنید، سپس از روی حرارت برداشته و در یک ظرف مناسب پلاستیکی دردار بریزید تا خشک شود. کلیه رنگ‌های ثانویه را می‌توان با همین روش تهیه کرد.

برای تهیه فُن صورت، یک قاشق پودر قرمز، یک قاشق پودر اکسیددوزنگ یا سینکا، یک قاشق چایخوری وازلین، یک قاشق غذاخوری آب و یک قاشق گلاب را ترکیب و حدود ۵ دقیقه حرارت داده شود. اگر بخواهید رنگ فُن صورتی کم رنگ باشد، باید پودر قرمز را کم کنید.

برای فُن سیاه باید بادام را بسوزانید و بعد از پودر شدن بادام مانند روش گفته شده فُن سیاه را نیز تهیه کنید، فُن به دست آمده به رنگ دودی در خواهد آمد. رنگ‌های معدنی عبارت‌اند از: شنجرف (قرمز)، اخرا (قهوه‌ای)، امرا (رنگ قهوه‌ای سوخته)، گل ماشینی (خردلی)، زرد (کروم)، سیاه (دوده)، لاجورد (آبی). برای ساخت خون مصنوعی می‌توان از پودر آلبالویی رنگ غذا و گلیسیرین استفاده کرد.

روش دیگر ساخت خون مصنوعی ترکیب پودر شنجرف و روغن زیتون است.

نکته

روش ساخت چسب گریم

ترکیب کلیفون انگم درخت کاج و سندروس انگم درخت کافور و صمغ درخت بادام کوهی، باید هرکدام از آنها را جداگانه خوب بکوبید و بعد ۲ قاشق غذاخوری کلی فن، یک قاشق غذاخوری سندروس با صمغ عربی را به آن اضافه کنید و در یک ظرف دَردار بریزید و مقداری الکل سفید به آن اضافه کنید تا حدود یک سانت روی آن را بپوشاند، پس از آن که خوب تکان داده شد. مایع به دست آمده را از صافی رد کنید و استفاده نمایید.

مواد سفیدکننده مو: از پودر سینکا و روغن زیتون می توان تهیه کرد.

در صورت در دسترس نبودن لاتکس از چسب چوب استفاده کنید.

قلم مو: در صورت نبود قلم مو، می توان از یک تکه چوب حدود ۱۵ سانتی متر را تهیه و نوک آن را مانند قلم نی تراشید و روی آن مقداری پنبه نرم و نازک چسباند، البته از گوش پاک کن هم می توان به جای قلم مو استفاده نمود.

چسباندن ریش و سبیل بر روی تور

موهای کرپه (Crepe) از جنس پشم حیوانات و بسیار نازک است، این نوع کرپه یک بار مصرف است، بیشتر برای گریم تئاتر و همچنین برای تصاویر لانگ شات (Long Shot) در سینما و تلویزیون استفاده می شود. همچنین می توان برای هنروران (سیاهی لشرها) از موی کرپه استفاده کرد.

اما نوع دیگر موی کرپه که از جنس موی سر انسان و ضخیم است که برای بافت روی تور استفاده می شود.

می توانید موها را از آرایشگاه ها تهیه کنید (موهای نرم در اندازه های مختلف)، ابتدا شسته و کاملاً ضد عفونی شود و پس از آماده شدن موها، ابتدا تور را بر روی صورت بچسبانید و سپس موهای آماده شده را با لاتکس بر روی تور بچسبانید.

در گذشته از پشم حیوانات استفاده می شد که در صورت لزوم با مواد ضد عفونی کننده مانند ساوُلن ضد عفونی شود.

پیشنهاد و راهنمایی در مورد یادگیری هنر جو

هنر جو از منابع اینترنتی، کتاب و... استفاده کند. روش تحقیق به عنوان یک پروژه در کنار تدریس گنجانده شود.

۴- نکات ایمنی و بهداشت

رعایت ایمنی در کار با چسب و ابزار در کارگاه

نکته

- ۱ چهره‌پرداز حتماً از روپوش استفاده کند و حتی برای بازیگر یا ... .
- ۲ چهره‌پرداز باید متین، مهربان، صبور و با ادب باشد.
- ۳ چهره‌پرداز باید قبل از کار گریم دست‌های خود را با صابون حتماً بشوید و تمیز و مرتب باشد.
- ۴ ناخن‌های کوتاه و تمیز داشته باشد.
- ۵ در زمان اجرای گریم از خوشبو کننده دهان استفاده کند.
- ۶ در هنگام کار (بازیگر) را با کلمه «تو» خطاب نکند.
- ۷ هنگام کار سر بازیگر را با دست به این طرف و آن طرف نچرخاند.
- ۸ روی چهره بازیگر فوت نکند.
- ۹ چهره‌پرداز باید لوازم گریم خود مانند شانه، برس، کاردک را کاملاً تمیز و ضدعفونی کند. (ضدعفونی با دِتول).
- ۱۰ فضای کار نباید پر سروصدا باشد.
- ۱۱ برای فضای اتاق گریم رنگ سفید شیری انتخاب شود.
- ۱۲ بهتر است چهره‌پرداز پیش از شروع کار بروی میز گریم یک دستمال کاغذی پهن کند و لوازم خود را روی آن گذاشته و پس از اتمام کار حتماً قلم موها را با اسفنج و آب گرم بشوید و با الکل سفید ضدعفونی کند.

۶- شیوه ارزشیابی اهداف توانمندسازی

مشاهده عملکرد و ژوژمان کارگاهی

ارزشیابی شایستگی گریم شخصیت

<p>شرح کار: هنرجویان در این واحد یادگیری مهارت انتخاب گریم، ترمیم و رفع معایب آن را کسب می‌کنند و می‌توانند برای شخصیت‌های یک برنامه تلویزیونی با توجه به سفارش عوامل تولید، طراحی و اجرای گریم را انجام دهند.</p>			
<p>استاندارد عملکرد: اجرای گریم ساده یا متعادل سازی روی انواع چهره شاخص‌ها: <ul style="list-style-type: none"> ■ انتخاب نوع گریم بر اساس شخصیت ■ توانایی انتخاب ابزار برای گریم به تفکیک جنس و رنگ و اثربخشی آن ■ اجرای گریم متعادل سازی شخصیت </p>			
<p>شرایط انجام کار و ابزار و تجهیزات: زمان: ۴۰ دقیقه مکان: اتاق گریم ابزار و تجهیزات: ابزار گریم - رنگ‌ها - قلم موها - برس‌ها</p>			
<p>معیار شایستگی:</p>			
ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱	انتخاب و شکل گریم	۱	
۲	تهیه ابزار گریم	۱	
۳	اجرای گریم	۲	
	شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست محیطی و نگرش: صداقت، دفع مواد زائد به روش بهداشتی مردم داری.		۲
میانگین نمرات			*

* حداقل میانگین نمرات هنرجو برای قبولی و کسب شایستگی، ۲ می‌باشد.

بخش سوم

پیوست‌ها

نمونه فعالیت‌های کارگاهی

کار عملی اضافی برای کسب مهارت

راهنمای دستگاه و نرم افزار و فضای آموزشی

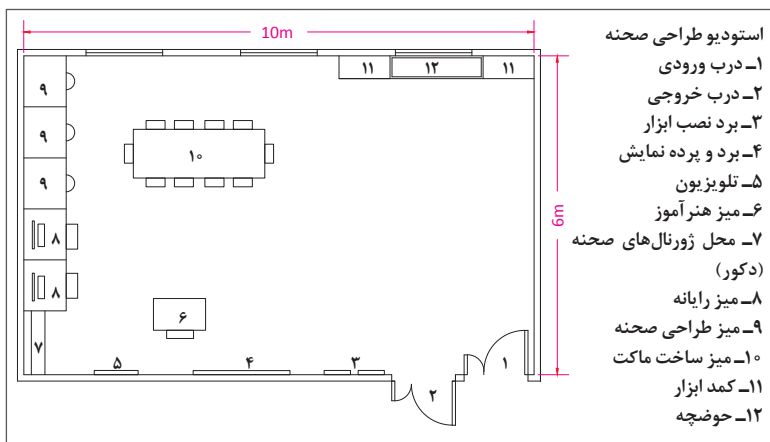
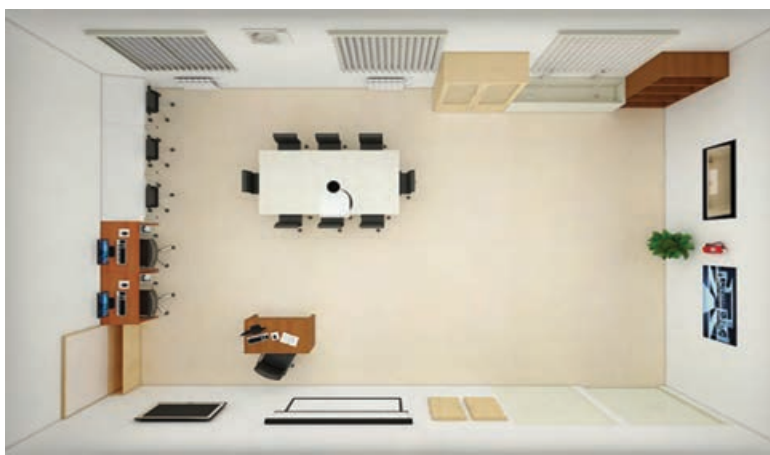
راهنمای استفاده از دستگاه‌های جدید و نرم‌افزارهای جدید در رشته

نمونه کاربرد ارزشیابی

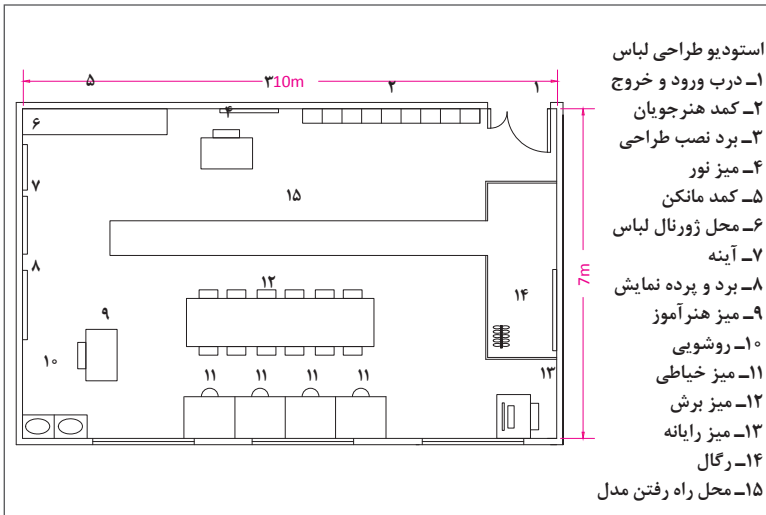
ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی از ۳	نمره هنرجو
۱			
۲			
۳			
شایستگی‌های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست محیطی و نگرش:			
میانگین نمرات			

فضای آموزشی

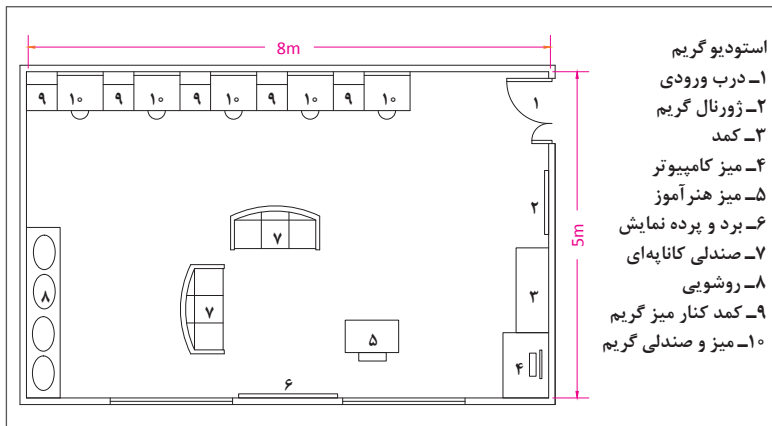
کارگاه طراحی صحنه

کارگاه طراحی لباس

کارگاه گریم

- آرشیو عکس صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران.
- آرشیو مرکزی صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، آرشیو ویدئو، عکس، خبر، جام جم.
- اسماعیلی، امیر، تاریخ سینمای ایران، انتشار گستره، چاپ اول، ۱۳۸۰.
- اصول و مبانی طراحی صحنه فنی و حرفه‌ای (گروه تحصیلی هنر)، رشته نمایش سال سوم، ۴۹۵/۳.
- امرائی، حامد، مجموعه کتاب‌های کوچک (خلاقیت نمایشی)، کانون فرهنگی آموزش، چاپ اول، ۱۳۸۱.
- بوخمن، هرمن، گریم در صحنه، واحد تحقیقات حوزه هنری، ۱۳۶۴.
- بیگن، لی، آموزش گریم، فرزانه قلی‌زاده، ورق، ۱۳۸۲.
- ترسیم فنی و نقشه‌کشی فنی و حرفه‌ای (گروه تحصیلی هنر)، رشته نقشه‌کشی معماری، سال سوم، ۳۵۹/۷۸.
- ترسیم فنی و نقشه‌کشی فنی و حرفه‌ای (گروه تحصیلی هنر)، رشته نقشه‌کشی معماری، پایه دهم، ۲۱۰۶۲۷.
- ترنر ویل کاکس روت، تاریخ لباس، ترجمه شیرین بزرگمهر، انتشارات توس، چاپ اول، ۱۳۷۲.
- حجم‌شناسی و ماکت‌سازی فنی و حرفه‌ای (گروه تحصیلی هنر)، رشته نقشه‌کشی معماری، سال سوم، ۴۹۲/۵.
- رحیمیان، بهزاد، راهنمای فیلم روزنه، انتشارات روزنه، جلد دوم، ۱۳۸۰.
- رضاییان، فرزین، هفت رخ فرخ ایران (Seven Faces Of a Civilization Iran) شرکت طلوع ابتکارات تصویری، ۱۳۸۶، تهران.
- سایت اینترنتی گریم.
- سایت اینترنتی نمناک.
- شمیسا، سیروس، انواع ادبی، انتشارات فردوس، چاپ دهم، ۱۳۸۳.
- شناخت مواد و مصالح فنی و حرفه‌ای (گروه تحصیلی هنر)، رشته نقشه‌کشی معماری، پایه دهم، ۲۱۰۶۲۷.
- شهرامیان، شیدا، طراحی لباس صحنه (جزوه درسی)، دانشگاه جامع علمی کاربردی، ۱۳۷۸.
- شوپرت، اونمار، تصویر صحنه، ترجمه سعید فرهودی، چاپ اول، انتشارات اطلاعات تهران، ۱۳۶۹.
- قاسمیان دستجردی، طراحی لباس صحنه، ناشر مؤلف، چاپ اول، ۱۳۹۴.
- قاسمیان دستجردی، پروانه، طراحی لباس صحنه، ناشر مؤلف، ۱۳۹۴.
- کلاهدوزان، صفیه (مترجم)، پوشاک در گذر زمان، انتشارات شارق، چاپ اول، ۱۳۸۷.

- لوشر، ماکس، روانشناسی رنگ‌ها، ترجمه ویدا ابی‌زاده، انتشارات درس، چاپ شانزدهم، ۱۳۸۰.
  - لوشر، ماکس، روانشناسی رنگ‌ها، انتشارات درس، ۱۳۷۳.
  - میهنی، مهین، اصول و مبانی ماسک و گریم، ۱۳۶۴.
  - مولین، مایکل، مترجم پریسا ایثاری، طراحی لباس برای صحنه، مرکز تحقیقات، مطالعات و سنجش برنامه‌های صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران، چاپ اول، ۱۳۷۹.
  - میلرسون، جرالد، اصول صحنه‌پردازی در تلویزیون، ترجمه مهدی رحیمیان، انتشارات سروش، ۱۳۶۸.
  - میهنی، مهین، گریم برای تئاتر، جهاد دانشگاهی، چاپ هشتم، ۱۳۸۹.
  - میهنی، مهین، نورشجاع حسینی، فریبا، مؤمن‌خانی، کامبیز، اصول و مبانی ماسک و گریم، کتاب درسی آموزش و پرورش چاپ دوم، ۱۳۹۳.
  - نقشه‌کشی معماری فنی و حرفه‌ای (گروه تحصیلی هنر)، رشته نقشه‌کشی معماری، سال سوم، ۴۹۹/۶.
  - واشنایدر، براون، ترجمه یوسف کیوان شکوهی، کارگاه هنر، ۱۳۷۰.
-
- Beny, R (1978). IRAN Elements Of Destiny Designed and Photographed. Editorial Direction by Amirarjman, SH. Mc Cleliand and Stewart. Notes to The Plates by Crites, M. ISBN 0-7710-1161- X. McClelland and Stewart Limited, Illustrated Book Division, 25 Hollinger Road, Toronto. Printed and Bound in England.
  - Domnique, De Laporte Des Vaux, Masques aux quatre saisons, Fleurus idess, 1988.
  - Hogget, CH. (1975). Stage Crafts. A & C Black (Publishers) Limited. ISBN 0-7136-155-5.35
  - Bedford Roa, London WC1R4JH. Text and Illustrations. © Chris Hogget.
  - Macquitty, W. Czhirshman. R. Minorsky, V. Sanghri, R. (1971). Perisa - The Immortal Kingdom Photography. Published by Orient Commerce Establishment Clifford House, Clifford Street, London W1 England. Printed in The Netherlands.
  - Merin, Oto bihalji, Masks, Thames and Hudson, 1971.
  - Strub, Wermer, Masques, 1988.

- Thomas, T. (1997). Stage Sets. A & C Black London. ISBN 0-7136-3038-8. Create your own Stage Sets. Printed in Great Britain by The Bath Press.
- WWW.ariaghoreishi.blogfa.com
- WWW.dr.strenglove.blogfa.com
- WWW.cinema-costume.com
- WWW.costume-designers.com
- WWW.costume-gallery.org
- WWW.costume.com
- WWW.design-seeds.com
- WWW.history-of-cinema.org
- WWW.history-of-clothes.com
- WWW.history-of-theatre.org
- WWW.theatre.org
- [WWW.Wikipedia/ history of costume.org](http://WWW.Wikipedia/history-of-costume.org)

